

▮ پریا خدافلای زاده

«قد برای خانم‌ها حداقل ۱۷۰ سانتیمتر و برای آقایان ۱۸۰ سانتیمتر، وزن هم باید مطابق استاندارد جهانی و برابر با وزن مانکنی تأیید شده باشد. چهره نباید دارای نواقص واضح باشد که جلب توجه کند. مثال‌های آن هم داخل فرم ثبت‌نام ذکر شده... بعد از پایان دوره آموزشی آشنایی کامل با قواعد حرکت و ژست‌ها یک آزمون نهایی با حضور داوران گرفته می‌شود که اگر در آن تأیید شوید به عنوان مدلینگ مؤسسه می‌توانید تبلیغ‌کننده برندهای جدید باشید و...»

خانم جوان شیک‌پوش که ظاهراً منشی مؤسسه است با چنان جدیتی این جملات را ادا می‌کند که انگار تمامی این قواعد دستورات‌العمل‌های قانونی و مجاز برای مدل شدن است و نه شرایط ثبت‌نام در یک مؤسسه زیرزمینی مدلینگ.

البته این تنها صحبت‌های خانم جوان نبود که کمی تردید در این باره را القا می‌کرد، بلکه میل جمعیت جوانان خوش قد و بالا و مشتاق که با وجود تمام این شرایط و البته هزینه بالای این آموزش‌های زیرزمینی باز هم برای در اولویت ثبت‌نام قرار گرفتن دست و پا می‌شکنند هم طرف دیگر ماجرا بود.

تقریباً چند سالی است که فعالیت زیرزمینی و غیرقانونی مؤسسات مدلینگ برای گزینش و انتخاب جوانان علاقه‌مند به مدل شدن گسترش قابل توجهی پیدا کرده است و به این ترتیب بسیاری از جوانان بدون آنکه فرصت زیادی داشته باشند ناخواسته وارد عرصه‌ای می‌شوند که در اغلب مواقع بازگشت از آن غیرممکن است.

مؤسسات مدلینگ بعد از آنکه شرایط ثبت‌نام و آموزش خود را به صورت پنهانی اعلام می‌کنند از بین متقاضیان عده‌ای را که شرایط لازم را دارند انتخاب می‌کنند و بعد از پایان دوره‌های آموزشی از آنها به عنوان مدل برای تبلیغ لباس و کیف و کفش و آرایش و

به طور کلی تمام برندهای مصرفی، استفاده می‌کنند. اما مرور تاریخچه فعالیت بسیاری از این مؤسسات به غیر از آنچه در ظاهر به نظر می‌رسد گویای واقعیت تلخی است که اتفاقاً بسیاری از جوان‌ها از آن بی‌اطلاع‌اند!

◀ مدل یعنی سوپرستار

مدل شدن رؤیای دور و دست نیافتنی جوان‌های زیادی است؛ جوان‌هایی که برای رسیدن به این رؤیا حاضرند جور هر چیزی را بکشند. از رژیم‌های لاغری سخت گرفته تا پوشیدن هر لباسی و نمایش گذاشتن آن در مقابل چشمان حیرت زده حاضرین، شوه‌های زیرزمینی و احتمالاً بعدها تماشاگران کانال‌های ماهواره در سراسر دنیا...

ماندانا، جوان ۲۶ ساله‌ای که سال‌هاست مدل یکی از این مؤسسات است و تقریباً تمام ناگفته‌های این شوه‌های زیرزمینی را می‌داند، هنوز هم مدل شدن را بزرگترین و بهترین آرزوی زندگی‌اش می‌داند؛ چون: «مدل یعنی خیره‌کننده، یعنی کسی که همه برای ورودش

لحظه‌شماری می‌کنند، خب فکر می‌کنم این چیز کمی نیست که به برند یا مارک معروف مدل جدید لباسی رو تولید می‌کند و کسی که برای اولین بار اون لباس رو جلوی بقیه می‌پوشه و با قدم‌های مانکنی از مقابل‌شان رد می‌شه، تو باشی! تازه وقتی که کارت حسابی می‌گیره و چند تا طراح و تولیدکننده هم از نزدیک می‌بینن که لباس‌ها و مدل‌ها چقدر پرازنده و ژست تبلیغی خوبی داری باهات قرارداد‌های کلان می‌بندند، حتی ممکن است معرفیت کتن به مجله‌های معروف مدل دنیا و اون وقت تو می‌شی یک سوپرستار واقعی. حالا گذشته از اینکه نونت تو روغنه همه می‌شناسنت و می‌دونن مدلی که تو داری تبلیغ می‌کنی یه مدل محشره... این واقعا عالیه، آرزوم اینه که روزی به مدل واقعی بشم.»

اما این مسیر رؤیایی که مؤسسات مدلینگ برای بسیاری از جوان‌ها ترسیم کرده‌اند با پیچ و خم‌های مبهمش سؤالات زیادی را ایجاد

خودفریبی با مدل خودنمایی

می‌کند...

– چند ساله که کار مدل‌و انجام می‌دی؟
– تقریباً پنج سال از وقتی ۲۱ ساله بودم با معرفی یکی از دوستانم با طراح و مدیر مؤسسه آشنا شدم و به عنوان مدل مشغول کار شدم.
– پس چرا در این پنج سال به این جایی که می‌گی نرسیدی و در حد همین مؤسسه باقی موندی؟

– ماندانا مکث کوتاهی می‌کند و با لحن حق به جانبی می‌گوید: «خب تعداد کسانی که می‌خواهند مدل مؤسسات مختلف بشن خیلی زیاده، همین به کمی شناسن پیشرفت رو محدود می‌کنه اما این به معنای اینکه همیشه در همین حد باقی بمونیم نیست.»
– ولی من شنیدم حداکثر سن برای مدل بودن ۳۰ سال است. یعنی تقریباً تو فقط چهار سال فرصت داری در این حرفه به یه سوپرستار تبدیل بشی، فکر می‌کنی این زمان کافی باشه؟

– حالا اینکه می‌گن ۳۰ سال که تو همه یکسان نیست تازه بعد از ۳۰ هم اگر هنوز آیتم‌های مدل بودن را داشته باشی می‌تونی به کارت ادامه بدی. نمی‌دونم فرصت هست یا نه اما من همه تلاشمو می‌کنم...
– جریان اینکه می‌گن از مدل‌ها سوءاستفاده ابزاری دیگه هم می‌شه چیه؟

– خب مثلاً صاحب شو دوست داره با لباس‌های باز شو اجرا بشه و همه برای عکس و نمونه‌برداری آزاد باشن اما بعضی از مدل‌ها زیر بار نمی‌رن. خب همه که مثل هم نیستن بعضی‌ها قبول می‌کنن بعضی‌ها هم نمی‌کنن.
– چرا به نوع شهرت دیگه رو انتخاب نکردی، مثل هنر یا بازیگری و...؟
– راستش همیشه دلم می‌خواست به جوورایی همه ببیند که چقدر خوش‌قیافه و زیبا هستم، هنرهای دیگه هم خوب‌اند اما مدل شدن یه جووریه دیگه خیلی کلاس داره...!

– می‌دونی که این مؤسسات زیرزمینی و بدون مجوز فعالیت می‌کنند. یعنی اگر به وقت برات مشکلی پیش بیاد هیچ کاری ازت برنمیاد...؟

– آره ولی خب دیگه چاره‌ای نیست، چون مؤسسات قانونی یا اصلاً نیست یا اگر هم باشه آنقدر محدوده که هیچ وقت نمی‌شه به مدل شناخته شده واقعی بشی.

◀ از زمین تا زیرزمین

محدودیت برای اجرای نمایش‌های زنده لباس باعث شد که رشد این صنعت در ظاهر متوقف شود در حالی که از یک سو فعالان و علاقه‌مندان به ترویج مد ایرانی همچنان خواهان فعالیت در این عرصه هستند و از سوی دیگر برخی سودجویان از این فرصت برای دنبال کردن اهداف خود بهره برده‌اند و نتیجه آن رشد مؤسساتی شده که با ادعای داشتن مجوز اقدام به ثبت‌نام و گرفتن هزینه‌های هنگفت بدون داشتن هیچ‌گونه تعهدی، از جوان‌هایی که با رؤیای مدل شدن راهی آنها شده‌اند، می‌کنند.

شاید صنعت مد ایران در سال‌های اخیر به ظاهر پیشرفتی نداشته است ولی فعالان زیرزمینی آن صنعتی پنهانی ولی بسیار قوی را به وجود آورده‌اند. مدلینگ‌های زیرزمینی همپای کشورهای صاحب‌نام در این صنعت و با استفاده از معیارها و ترازهای آنان پیشرفت کرده تا جایی که بسیاری از آنان

در این عرصه در میان رقبای داخلی خود به عول‌های مد معروف شده‌اند. سبک برگزاری شو یا مانکن‌های انتخابی و حتی جزئیاتی مانند دکور سالن نمایش مواردی هستند که هر روز بیشتر از روز قبل مورد توجه فعالان غیرقانونی این حرفه قرار می‌گیرد. در این صنعت یک مانکن علاوه براین که باید شرایط فیزیکی خاصی داشته باشد، بعد از آموزش‌های ارائه شده باید تلاش کند که همیشه این شرایط فیزیکی و ظاهر جذاب خود را حفظ کند.

گسترش صنعت مد و اجرای نمایش‌های زنده در بسیاری از کشورهای حتی اسلامی جهان با نظارت متولیان به شکل مطلوبی در حال افزایش است. به نظر می‌رسد اگر تلاش‌ها و توجه‌ها، صرف نظارت و قانونمندسازی برخی از نمایش‌های سالم در این عرصه شود علاوه بر آنکه موقعیت سودجویی و رونق فعالیت‌های غیرقانونی در این زمینه را می‌گیرد از تبعات بعدی و غیرقابل جبران آن که هزینه‌های زیادی را نیز به دنبال دارد می‌کاهد.

محدودیت‌هایی که برای اجرای نمایش‌های زنده لباس در سال‌های اخیر ایجاد شده باعث شد که رشد این صنعت در ظاهر متوقف شود